

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Військово-юридичний інститут

Кафедра загальновійськових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри
загальновійськових дисциплін

полковник Станіслав КОРОЛЬОВ

« _____ » _____ 20__ р.

ЛЕКЦІЯ № 3

**з навчальної дисципліни
«ЗАГАЛЬНА ТАКТИКА»**

Модуль 2. «Структура механізованих (танкових) підрозділів та управління ними в бою. Застосування підрозділів у стабілізаційних діях»

Змістовий модуль 2.1. «Основи загальновійськового бою»

Заняття 2.1.1. «Управління підрозділами в бою»

Харків

Тема: «Управління підрозділами в бою»**Навчальний потік:** 4 курс військово-юридичного інституту**Час:** 90 хв.**Місце:** лекційна аудиторія**Навчальні та виховні цілі:***Вивчити:*

- характерні риси і принципи сучасного загальновійськового бою;
- сили і засоби, види зброї, вогню і маневру, що застосовуються у сучасному загальновійському бою;
- види забезпечення бойових дій підрозділів у сучасному загальновійському бою;
- сутність та зміст управління підрозділом і вогнем в ході бою;
- обов'язки командира підрозділу по управлінню підрозділом;
- порядок роботи командира підрозділу після одержання бойового завдання під час підготовки підрозділу до бою.

Виховувати:

- широкий оперативно-тактичний кругозір;
- зацікавленість щодо вивчення навчальної дисципліни.

Навчальні питання і розподілення часу:

№ з/п	Зміст заняття, навчальні питання	Час, хв.
I	Вступна частина	10
II	Основна частина	75
	1. Характеристика загальновійськового бою. Забезпечення бою (дій). Основні види озброєння, бойової техніки та їх призначення.	25
	2. Основи управління, обов'язки командира з управління підрозділом.	25
	3. Робота командира підрозділу з організації бою. Організація управління в ході бою.	25
III	Закінчення	5

Навчально-матеріальне забезпечення:

1. Мультимедійний проектор Inphocus;
2. Презентація за темою лекції, підготована за комп'ютерною програмою Microsoft PowerPoint;

Навчальна література :

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Частина III. Взвод, відділення, танк. – Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2016. — 260 с.
2. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Частина II. Батальйон, рота. – Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2016. — 260 с.
3. Тактика механізованих підрозділів (механізований взвод): Навчальний посібник / Похнатюк С.В., Андрієнко А.М., Слободянюк Р.В., Вірко Є.В., Шишков В.А., Годій М.В., Антонов Г.А. – Львів: НАСВ, 2016. – 472 с.
4. Тактика: підручник / В. В. Вішняков, Г. А. Дробаха, А. А. Каленський, Є. Б. Смірнов – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 735 с.
5. Загальна тактика (солдат, механізоване відділення) : навч. посіб. / С. М. Мельник, К. А. Радченко, Г. А. Зміївський, В. В. Пугач. – Харків : Право, 2019. – 224 с.

6. Альбом схем. Тактичні дії механізованих підрозділів. – Л.: НАСВ, 2018. –70 с.
7. Рекомендації механізованим підрозділам щодо дій на полі бою в сучасних умовах: Методичний посібник. – Київ: ГУБП СВ України, 2002, – 48 с.;

ЗМІСТ ЛЕКЦІЇ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДЕННЯ

Дана лекція є лекцією інформаційного типу. Вона повинна починатися з короткого вступу, у якому до аудиторії доводиться тема лекції, її значення у системі підготовки військового фахівця, цільова настанова і план лекції. Також необхідно дати стисло характеристику навчальної літератури, яка рекомендується.

В основній частині лекції, при розгляданні кожного питання, доцільно формулювати проблему, яка розглядається, встановлювати її зв'язок із майбутньою діяльністю військового фахівця.

Розкриття питань лекції, як і її загального змісту, здійснюється шляхом раціонального поєднання методів індукції і дедукції, прийомів викладання від часткового до загального. Лекція повинна формувати у тих, хто навчається, здатності до абстрактного мислення. Викладення матеріалу повинно супроводжуватися демонстрацією слайдів.

Лекція повинна закінчитися формулюванням стислих висновків з матеріалу, який розглядався, викладенням рекомендацій для самостійної роботи, якщо вони не були дані раніше у ході лекції та відповідями викладача на питання студентів.

ВСТУП

Основи загальновійськового бою (слайд 4) – це система визначень, понять і категорій теорії і практики підготовки та ведення бою військовими частинами та підрозділами родів військ Сухопутних військ.

В сучасних умовах та в майбутньому вирішальна роль в бою буде належати людині – воїну, що має високі моральні, бойові і психологічні якості, досконало володіє сучасною бойовою технікою і мистецтвом підготовки та ведення бою в складних умовах сучасної війни.

На теперішній час підрозділи й частини армій більшості держав оснащені сучасним озброєнням і технікою, що дало змогу значною мірою підвищити їх ударні, вогневі й маневрені можливості, а також спричинило зміни змісту самого бою. Бій став більш динамічним і швидкоплинним, таким, що вимагає від командирів усіх ступенів рішучості й активності, творчості й самостійності як під час організації бою, так і у ході його ведення.

Зазнали якісних змін і озброєння і техніка Збройних Сил України. Характер гібридної війни на Сході України суттєво вплинув на тактику дій підрозділів.

Все це вимагає від командирів підрозділів постійної уваги до вивчення природи сучасного загальновійськового бою, відмінного знання тактики, основ і способів застосування штатних, приданих і підтримуючих підрозділів, їх

технічних і бойових можливостей, а також знання тактики дій підрозділів, що застосовуються у бою.

1. Характеристика загальновійськового бою. Забезпечення бою (дій). Основні види озброєння, бойової техніки та їх призначення.

Механізовані і танкові військові частини та підрозділи (слайд 5) під час бойового застосування ведуть воєнні дії тактичного рівня, формами яких є бойові дії, бій, удар.

Бойові дії (слайд 6) – особлива форма воєнних дій тактичного рівня, яка застосовується військовими частин і підрозділами для виконання тактичних (оперативно-тактичних) бойових завдань у рамках операції угруповання військ або самостійно, а також між боями (операціями).

Бій (слайд 7) – основна форма воєнних дій тактичного рівня, яка уявляє собою узгоджені за метою, завданнями, місцем і часом удари, вогонь і маневр військових частин, підрозділів (кораблів, літаків), які ведуться за єдиним замислом і планом для виконання тактичних бойових завдань в обмеженому районі впродовж короткого періоду часу.

Бій може бути загальновійськовим, вогневим, повітряним, протиповітряним, морським.

Механізовані і танкові військові частини та підрозділи можуть брати участь у стабілізаційних діях військ та виконанні інших, визначених законодавством України, завдань.

Стабілізаційні дії військ (слайд 8) – форма воєнних дій, яка уявляє собою організоване застосування визначеного складу військ у взаємодії з органами і підрозділами ІВФ та ПрО у межах стабілізаційної та інших операцій або самостійно для стабілізації обстановки у кризовому районі.

Іншими, визначеними законодавством України завданнями, до яких можуть залучатись механізовані і танкові військові частини (підрозділи), є участь у спеціальних протидиверсійних та антитерористичних операціях.

Під час підготовки і у ході ведення воєнних дій тактичного рівня підрозділи можуть здійснювати пересування та розташовуватися на місці.

Загальновійськовий бій (слайд 9) – різновид бою, який ведеться об'єднаними зусиллями військових частин і підрозділів різних родів військ та спеціальних військ Сухопутних військ (СВ) у взаємодії з іншими видами Збройних Сил України (ЗС України), а також органами і підрозділами інших військових формувань (ІВФ) та правоохоронних органів (ПрО).

Основними видами загальновійськового бою є оборонний і наступальний бій.

Оборонний бій (слайд 10) – вид загальновійськового бою, метою якого є відбиття наступу противника, нанесення йому максимальних втрат, утримання важливих районів (рубежів, об'єктів) місцевості і створення сприятливих умов для переходу в наступ або інших дій.

Оборонний бій взводу (відділення, танка) включає послідовне виконання тактичних завдань, основними з яких є: нанесення ураження підрозділам противника при їх розгортанні і переході в атаку перед переднім краєм оборони; відбиття атаки противника і утримання зайнятого опорного пункту (позиції); знищення противника, який увірвався на передній край та вклинився в оборону.

Дії підрозділів під час ведення оборонного бою повинні бути стійкими та активними, а сама оборона – протитанковою, протиповітряною, протидесантною, противерсійною і підготовленою до тривалого ведення бою в умовах застосування противником ЗМУ, ВТЗ та засобів РЕБ. Підрозділи під час ведення оборонного бою повинні бути готові діяти автономно у відриві від основних сил та вести бій в оточенні.

Батальйон (рота) залежно від отриманого завдання, наявності сил і засобів та умов обстановки може вести позиційну або маневрену оборону.

Позиційна оборона (слайд 11, 12) – основний вид оборони. Вона організовується та проводиться з метою завдання противнику максимальних втрат і недопущення його прориву в глибину своєї оборони шляхом стійкого утримання підготовлених районів місцевості. Позиційна оборона застосовується на напрямках, де втрата території, що обороняється, неприпустима. Позиційна оборона застосовується на напрямках, де втрата території, що обороняється, неприпустима.

Маневрена оборона (слайд 13, 14) – вид оборони, який застосовується з метою зниження наступальних можливостей противника або примушення його до відмови від подальшого наступу шляхом завдання значних втрат у ході послідовних оборонних боїв на декількох рубежах (позиціях). Вона передбачає тимчасове залишення окремих районів території через відсутність достатніх сил для ведення позиційної оборони, а також у випадках, коли необхідно змусити противника наступати у не вигідному для нього напрямку, де підготовлена стійка позиційна оборона або створені вигідні умови для його розгрому. Маневрена оборона може вестися і з метою забезпечення успішних дій на інших напрямках шляхом втягування у бій значних сил противника.

Перехід до оборони може здійснюватись (слайд 15) навмисно, коли інші активні дії недоцільні, або вимушено внаслідок несприятливої обстановки, що склалася; в умовах відсутності зіткнення з противником, або безпосередньому зіткненні з ним.

Оборона може готуватись завчасно до початку бойових дій або організовуватись у ході ведення бою (дій), а підрозділи переходити до оборони протягом тривалого часу або у стислі терміни.

Наступальний бій (слайд 16) – вид загальновійськового бою, який проводиться з метою розгрому (знищення) противника та оволодіння важливими районами (рубежами, об'єктами) місцевості.

Наступальний бій взводу (відділення, танка) включає послідовне виконання тактичних завдань, основними з яких є: зайняття вихідного положення для наступу; висунання до рубежу переходу в атаку і розгортання в

бойовий порядок; подолання інженерних загороджень і природних перешкод; атака і знищення противника на передньому краї оборони, оволодіння визначеним об'єктом; розвиток наступу у глибині оборони і переслідування противника.

Наступ повинен проводитися з повною напругою сил, у високому темпі, безупинно вдень і вночі, за будь-яких погодних умов, при тісній взаємодії підрозділів усіх родів військ, спеціальних військ та забезпечення.

Залежно від умов обстановки наступальний бій батальйону (роти) може розпочинатись після довготривалої або короткочасної оборони, в ході проведення (участі) контратаки, з вводом у бій для розвитку успіху і вестися на противника, який обороняється, наступає або відходить. Наступальний бій (слайд 17) на противника, який наступає, здійснюється шляхом ведення зустрічного бою, а на противника, який відходить – переслідуванням.

В залежності від характеру оборони противника і ступеня його вогневого ураження перехід у наступ (слайд 19) може здійснюватися з **висуванням із глибини (з ходу)** або з **положення безпосереднього зіткнення з противником**. Батальйон (рота) наступає з ходу на противника, який поспішно перейшов до оборони, а на противника, який займає підготовлену оборону – з положення безпосереднього зіткнення з ним (слайд 20, 21, 22).

Складовими елементами загальновійськового бою є удар, вогонь і маневр.

Удар (слайд 23) – одночасне ураження військ і об'єктів противника шляхом потужної дії на них зброєю або військами. Залежно від засобів, що застосовуються, удари поділяються на вогневі та удари військами (силами); за масштабом – на оперативні або тактичні. Вогневі удари за засобами доставки можуть бути ракетними, ракетно-артилерійськими та авіаційними; за кількістю засобів, які беруть участь, і об'єктів, що підлягають ураженню, - зосереджені, групові і поодинокі.

Вогонь – (слайд 24, 25) ураження противника стрільбою (пуском) з різних видів зброї (озброєння). Вогонь розрізняють:

за тактичними завданнями, які вирішуються, – на знищення, подавлення, виснаження, руйнування, задимлення (засліплення), освітлення тощо;

за видами зброї – зі стрілецької зброї, гранатометів, танків (танкових гармат і кулеметів), бойових машин піхоти (бронетранспортерів) (БМП (БТР), гармат, мінометів, протитанкових ракетних комплексів (ПТРК), зенітних ракетних, зенітних ракетно-артилерійських, зенітних артилерійських комплексів (бойових машин, установок) тощо;

за способами ведення – прямою, напівпрямою наводкою, із закритих вогневих позицій;

за напруженістю – короткочасний (поодинокими пострілами, короткими або довгими чергами), безперервний, кинджальний, швидкий, методичний, залповий тощо;

за напрямком стрільби – фронтальний, фланговий, перехресний;

за способами стрільби – з місця, з зупинки (з короткої зупинки), з ходу, з борта, з розсіюванням по фронту, з розсіюванням у глибину, по площині та ін.;
за видами – по окремій цілі, зосереджений, загороджувальний, багат шаровий, багатоярусний тощо.

Вогонь є основним способом знищення противника в загальновійськовому бою. Він може вестись окремим вогневим засобом або зосередженим вогнем взводу (відділення).

Маневр (слайд 26) – організоване пересування підрозділів у ході бою (дій) з метою зайняття вигідного положення стосовно противника і зосередження необхідних сил і засобів на новому напрямку (рубежі, районі), відведення підрозділів з-під ударів противника, а також перенесення (зосередження) вогню для найбільш ефективного ураження противника. Залежно від складу сил і засобів маневр здійснюється підрозділом (взводом, відділенням, танком) та вогнем.

Видами маневру підрозділом є: охоплення, обхід, відхід.

Охоплення (слайд 27) – маневр, який здійснюється підрозділами для виходу у фланг противнику (рис. 1.1).

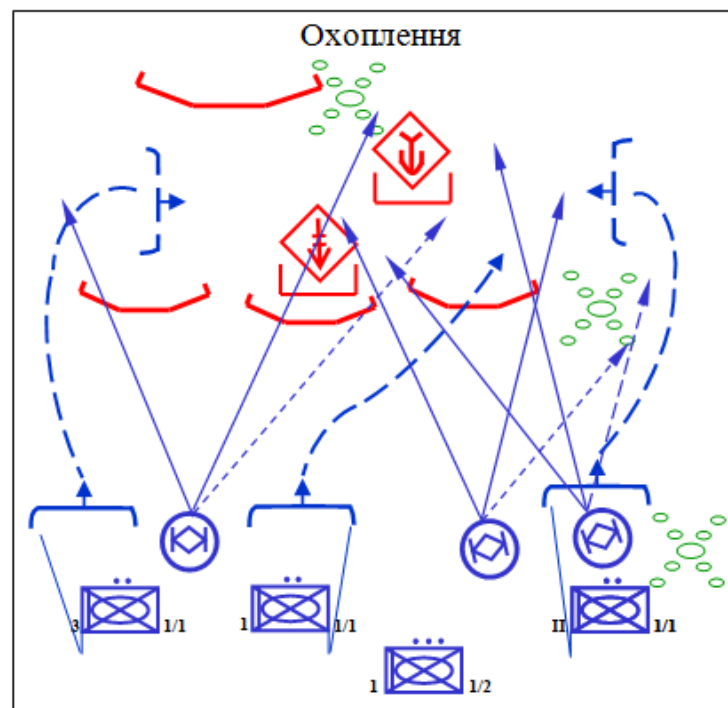


Рис. 1.1. Охоплення

Обхід (слайд 28) – більш глибокий маневр, який здійснюється підрозділами для виходу в тил противника.

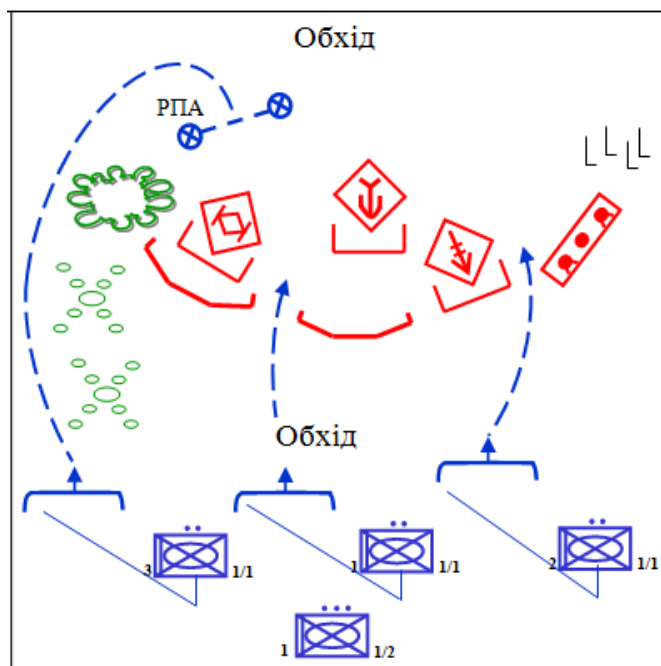


Рис. 1.2. Обхід

Охоплення і обхід здійснюється в тактичній і вогневій взаємодії з підрозділами, які наступають з фронту, а іноді й з тактичним повітряним (морським) десантом (ТакПД (ТакМД)).

Відхід (слайд 29) – маневр, який здійснюється підрозділами (вогневими засобами) з метою виходу з-під ударів сил противника, що переважають, недопущення оточення або для зайняття більш вигідного положення для подальших дій (рис. 1.3). Відхід проводиться тільки з дозволу або за наказом старшого командира.

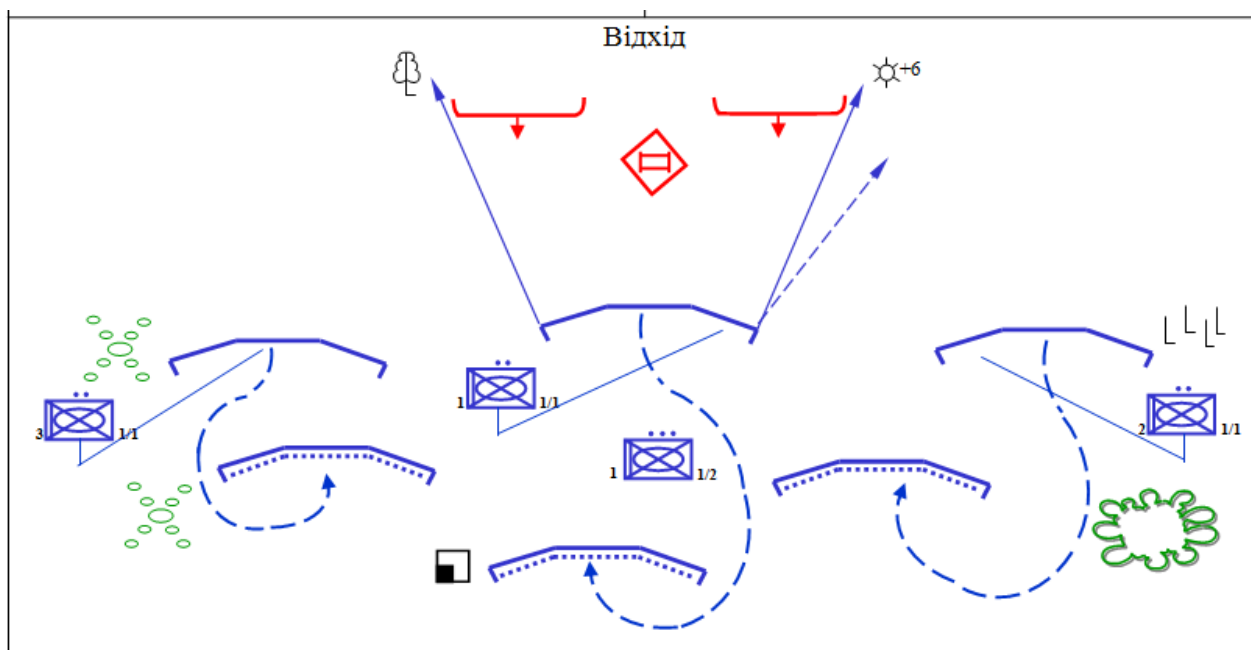


Рис. 1.3. Відхід

Маневр вогнем полягає у зосередженні, розподіленні і перенесенні вогню.

Зосередження вогню (слайд 30) – ураження однієї цілі вогнем високої щільності в короткий проміжок часу (рис. 1.3).

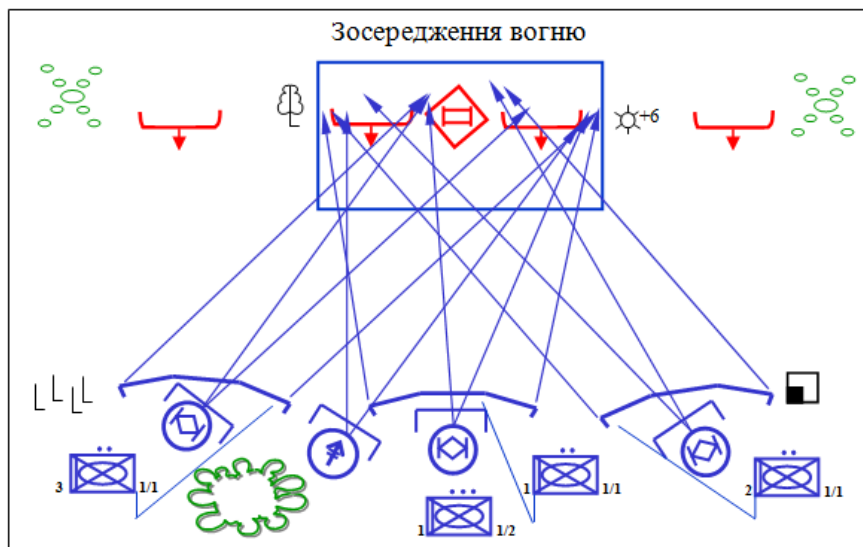


Рис. 1.3. Зосередження вогню

Розподілення вогню (слайд 31) – одночасне ураження підрозділом декількох цілей (рис. 1.4).

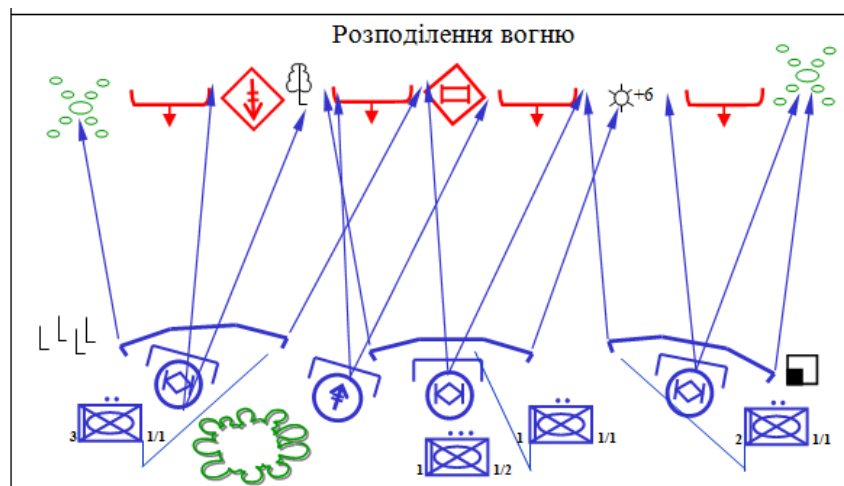


Рис. 1.4. Розподілення вогню

Перенесення вогню (слайд 32) – послідовне ураження цілей або перенацілювання і ведення вогню по нових цілях при їх виявленні (рис. 1.5).

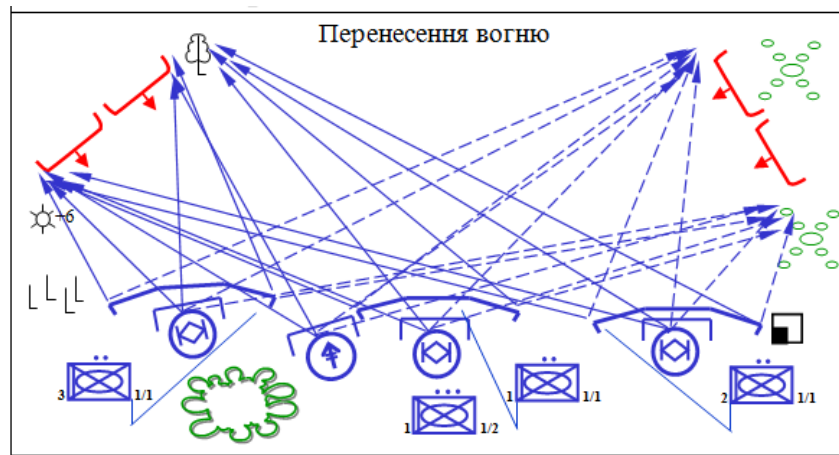


Рис. 1.5. Перенесення вогню

Маневр ударами та вогнем полягає в одночасному або послідовному їх зосередженні по найважливіших об'єктах противника або в розподіленні для ураження декількох об'єктів, а також у перенацілюванні їх на нові об'єкти.

Маневр повинен бути простим та виконуватися швидко і раптово для противника.

Основними характерними рисами (слайд 33) сучасного загальновійськового бою є: рішучість у досягненні мети, висока напруженість, швидкоплинність, різкі зміни обстановки, наземно-повітряний характер, застосування різноманітних засобів ураження і способів ведення бою, швидкий перехід від одних видів дій до інших, широке застосування технічних засобів і автоматизованих систем.

Загальновійськовий бій вимагає (слайд 34) від підрозділів, які беруть у ньому участь, безперервного ведення розвідки, вмілого застосування озброєння, військової техніки, засобів захисту та маскування, високої мобільності та організованості, повної напруги всіх моральних і фізичних сил, непохитної волі до перемоги.

Це досягається: високим бойовим вишколом; свідомим виконанням особовим складом військового обов'язку, стійкістю, хоробрістю, відвагою та готовністю особового складу за будь-яких умов здобути повну перемогу над ворогом; знанням командирами своїх підлеглих, особистим спілкуванням з ними, увагою до їх особистих потреб з урахуванням труднощів бойової обстановки, високою вимогливістю до них; вихованням у підлеглих відданості українському народові.

Воєнні дії тактичного рівня відбуваються в різноманітних географічних, кліматичних, погодних умовах, що у сукупності з особливостями тактики дій противника, настроями місцевого населення та іншими чинниками створює конкретну тактичну обстановку у певному районі збройного конфлікту.

Тактична майстерність командира полягає в його умінні використовувати принципи загальновійськового бою під час підготовки і ведення його (тактичної дії) відповідно до обстановки, що склалася до початку бою та змін, які відбуваються у ході його ведення.

До **основних принципів** ведення сучасного загальновійськового бою належать: постійна бойова готовність військових частин і підрозділів; відповідність бойових завдань підрозділів їх бойовим можливостям; раптовість дій і застосування військової хитрості (введення противника в оману); рішуче зосередження зусиль на головному напрямку та у вирішальний момент; маневр підрозділами та вогнем; рішучість, активність і безперервність ведення бою; організація і підтримання безперервної взаємодії; тверде і безперервне управління підрозділами; всебічне забезпечення бою; надійний захист військ; завчасне створення резерву сил та засобів; своєчасне відновлення боєздатності підрозділів; повна напруга моральних і фізичних сил в інтересах виконання бойового завдання.

Умови ведення загальновійськового бою характеризуються положенням противника, станом своєї військ, наявністю часу на проведення необхідних заходів, порою року, часом доби, погодними та іншими умовами обстановки в районі дій. Умови ведення бою можуть сприяти діям підрозділів або ускладнювати їм виконання бойового завдання.

Особливими умовами ведення загальновійськового бою є ведення бою у населеному пункті, на водній перешкоді (морському узбережжі), вночі, взимку, у лісі, у горах, у степовій місцевості.

Основними способами ведення загальновійськового бою є послідовний розгром підрозділів противника або одночасне ураження противника на всю глибину побудови його бойового порядку.

При послідовному розгромі підрозділів противника важливе значення мають: надійне вогневе ураження найважливіших об'єктів (цілей) противника та своєчасний маневр ударами і вогнем; зосередження сил і засобів для утримання важливих рубежів (районів, позицій) і нарощування зусиль для розвитку успіху на головному напрямку; використання результатів ударів і вогню для завершення розгрому противника.

При одночасному ураженні противника на всю глибину побудови його бойового порядку важливе значення мають: вогневе ураження об'єктів (цілей) противника, який безпосередньо протистоїть, з одночасним вогневим впливом на його резерви і важливі об'єкти в глибині; поєднання ударів військами і вогню всіх засобів, широке застосування ВТЗ; підтримання взаємодії між підрозділами, які ведуть бій (дії) і засобами ураження; своєчасне відновлення боєздатності своїх військ, організація і ураження їх подальших дій.

Основними силами і засобами, яким належить вирішальне значення у веденні загальновійськового бою, є механізовані і танкові війська. Вони призначені для безпосереднього знищення противника в ближньому бою і виконання основних тактичних завдань: в обороні – утримання районів, рубежів, позицій, відбиття ударів противника і нанесення ураження його підрозділам; у наступі – розгром противника, що обороняється, захоплення важливих районів, рубежів, об'єктів.

Механізований (танковий) батальйон – тактична одиниця механізованих

(танкових) військ, самостійне військове формуванням, що складається із підрозділів і призначене для виконання тактичних бойових завдань; рота – нижча тактична одиниця, несамостійне військове формування, що складається із взводів і відділень, призначене для виконання тактичних бойових завдань.

Механізований (танковий) взвод, відділення (танк) є складовими елементами механізованих, танкових підрозділів СВ ЗС України: взвод - військове формування, складовий елемент роти, відділення - первинне військове формування, складовий елемент взводу.

Батальйон (рота) застосовується як самостійно, так і у взаємодії з підрозділами інших родів військ і спеціальних військ. Окремі тактичні (спеціальні, специфічні) завдання він може виконувати спільно з органами і підрозділами ІВФ і ПрО.

Механізований (танковий) взвод (відділення, танк) можуть виконувати завдання у складі роти (батальйону), самостійно або у взаємодії з підрозділами родів військ, ІВФ та ПрО.

Механізований (танковий) взвод, відділення (танк) можуть діяти також у розвідці, вогневій засідці, бойовій (похідній, сторожовій) охороні. Механізований взвод (відділення), крім того, може призначатись для дій у складі ТакПД (ТакМД). При оволодінні населеним пунктом (прориві укріпленого району) на основі механізованого взводу може створюватись штурмова група.

З метою надання більшої самостійності механізованому (танковому) підрозділу для виконання бойового завдання можуть бути додані або виділені для підтримки інші підрозділи.

Додані підрозділи (сили і засоби) переходять у тимчасове підпорядкування командирю загальновійськового підрозділу і виконують поставлені ним завдання. Вихід їх із підпорядкування здійснюють за вказівкою старшого командира.

Підтримуючі підрозділи залишаються в підпорядкуванні своїх прямих командирів (начальників) та виконують поставлені ними завдання, а також завдання, які поставлені командиром підрозділу, що підтримується, в межах виділеного для нього рішенням старшого командира ресурсу (наряду) сил.

Механізованому і танковому батальйону (роті) можуть бути додані або підтримувати їх дії артилерійський підрозділ (на приморському напрямку також корабельна артилерія), підрозділ ППО СВ; взаємодіяти з ними – підрозділи високомобільних десантних військ та авіації СВ; забезпечувати їх дії – підрозділи розвідки, зв'язку, РЕБ, інженерних військ і військ РХБз, а також матеріально-технічного і медичного забезпечення. Крім того, механізованим підрозділам можуть додаватися танкові, а танковим – механізовані підрозділи.

Механізованому взводу можуть додаватися гранатометний, протитанковий, вогнеметний, а іноді інженерно-саперний підрозділи, хіміки-

розвідники і танк, підрозділ (вогневий засіб) протиповітряної оборони (ППО), а танковому взводу, крім того, – механізований підрозділ.

При самостійних діях механізований (танковий) взвод може підтримуватись вогнем артилерійських підрозділів та ударами авіації. Підрозділи, які виділені для підтримки, залишаються у підпорядкуванні старшого командира (начальника) і виконують поставлені ним завдання, а також завдання в інтересах підрозділу, що підтримується, в межах виділеного для нього ресурсу (наряду) сил.

Під час ведення бою механізований взвод (відділення) застосовує вогонь зі зброї БМП (БТР), автоматів, кулеметів, снайперських гвинтівок, гранатометів, ручні гранати, а у рукопашному бою – удари багнетом, прикладом і піхотною лопаткою; танковий взвод (екіпаж танка) – вогонь з гармати, зенітного та спареного кулеметів, а під час дій поза танками – з автоматів і застосовує ручні гранати.

Вогнем із БМП (БТР) і танків знищуються танки, інші броньовані машини, вогневі засоби і жива сила противника, руйнуються його фортифікаційні споруди, уражаються літаки, вертольоти та інші повітряні цілі на малих висотах.

Автомати і кулемети застосовуються для знищення живої сили і обслуг вогневих засобів противника, а також для ураження повітряних цілей на гранично малих висотах.

Снайперська гвинтівка застосовується для знищення важливих поодиноких цілей (офіцерів, спостерігачів, снайперів, обслуги вогневих засобів) противника.

Крім того, стрілецька зброя застосовується для ведення вогню по приладах прицілювання та спостереження бойових машин, виведення з ладу приладів систем розвідки, управління вогнем та зброєю противника.

Протитанкові гранатомети і реактивні протитанкові гранати застосовуються для знищення танків й інших броньованих машин.

Підствольні гранатомети і ручні гранати застосовуються для ураження живої сили і вогневих засобів противника, розташованих поза укриттями, у відкритих окопах, траншеях і за укриттями (у лощинах, ярах і на зворотних схилах висот).

Ураження броньованих машин і живої сили противника може здійснюватись також застосуванням мін.

Під час виконання бойових завдань підрозділи в залежності від обстановки діють у похідному, передбойовому і бойовому порядках (танковий взвод – у похідному і бойовому).

Механізований взвод (відділення) може діяти на БМП (БТР), у пішому порядку (взимку – на лижах), а також десантом на танках.

Похідний порядок – шиккування взводу (відділення у пішому порядку) для пересування в колоні. Він застосовується на марші, під час переслідування, проведення маневру і повинен забезпечувати високу швидкість руху, зручне

розгортання у передбойовий і бойовий порядки, найменшу уразливість від зброї противника, підтримання стійкого управління.

Передбойовий порядок – шикування взводу для пересування в колонах відділень у пішому порядку, які рознесені по фронту та в глибину. Він повинен забезпечувати швидке розгортання у бойовий порядок, високі темпи пересування з подоланням загороджень, районів руйнувань, пожеж, затоплень, зон забруднення, найменшу уразливість від зброї противника, підтримання стійкого управління.

Бойовий порядок – шикування підрозділів для ведення бою. Він повинен відповідати бойовому завданню, замислу майбутнього бою і забезпечувати: повне використання бойових можливостей підрозділів; своєчасне зосередження зусиль на обраному напрямку (районі); надійне ураження противника на глибину бойового завдання; швидке використання результатів вогневого ураження противника (ВУП) і вигідних умов місцевості; нарощування зусиль у ході бою і можливість здійснення маневру; найменшу уразливість підрозділів від ударів усіх видів зброї противника, можливість відбиття ударів з повітря; підтримання безперервної взаємодії і зручність управління підрозділами.

Всебічне забезпечення бою (дій) полягає в організації та здійсненні заходів, спрямованих на збереження боєздатності підрозділів, їх підготовку та ефективне застосування під час виконання бойового завдання. Воно проводиться як під час підготовки, так і в ході ведення бою (дій).

У батальйоні (роті) організуються та здійснюються бойове, морально-психологічне, технічне, тилове, медичне забезпечення.

Загальне керівництво організацією всебічного забезпечення бою (дій) здійснює командир батальйону (роти) відповідно до прийнятого ним рішення і розпоряджень (вказівок) з видів забезпечення вищого штабу (старшого командира).

Безпосереднім організатором виконання заходів у батальйоні є начальник штабу батальйону, він узгоджує дії посадових осіб, які відповідають за види забезпечення.

Бойове забезпечення полягає в організації та здійсненні заходів, спрямованих на недопущення раптового нападу противника, зниження ефективності його вогню (ударів) по батальйону (роті), створення сприятливих умов для організованого вступу підрозділів у бій та успішного виконання ними бойового завдання.

У батальйоні (роті) організуються та здійснюються наступні види бойового забезпечення: розвідка, охорона, тактичне маскування, радіоелектронна боротьба, інженерне забезпечення, РХБз. В батальйоні, крім того, виконуються заходи топогеодезичного та навігаційного забезпечення, а в танковому батальйоні – і метеорологічного забезпечення. Під час виконання заходів бойового забезпечення також здійснюється захист від ВТЗ противника.

Морально-психологічне забезпечення – це комплекс заходів щодо формування, підтримання і поновлення високого морально-психологічного стану особового складу, бойових та психологічних якостей, забезпечення

інформаційно-психологічної і моральної безпеки військовослужбовців. Воно організовується у всіх штатних і доданих підрозділах батальйону (роти) у всіх видах бою (дій).

Основними складовими (напрямами) МПЗ є: інформаційно-пропагандистське забезпечення та зв'язки з громадськістю; психологічне забезпечення; соціально-правове забезпечення; культурологічне забезпечення; захист від негативного інформаційно-психологічного впливу противника.

Технічне забезпечення у батальйоні (роті) організовується і здійснюється з метою підтримання боєздатності підрозділів шляхом укомплектування їх ОВТ; забезпечення ракетами, боєприпасами і військово-технічним майном; підтримання ОВТ у справному стані і в постійній готовності до бойового застосування; відновлення пошкоджених (несправних) ОВТ та вчасного повернення їх до строю.

Тилове забезпечення в батальйоні (роті) організовується і здійснюється з метою своєчасного і повного задоволення потреб підрозділів в матеріально-технічних засобах по службах тилу. Воно включає: визначення потреби у матеріальних засобах на бій (дії); витребування, отримання (прийом) і створення (поповнення) в підрозділах встановлених запасів МтЗ; забезпечення збереження МтЗ і доведення їх до підрозділів; підвезення МтЗ.

Медичне забезпечення організовується і здійснюється з метою збереження життя, відновлення боєздатності та зміцнення здоров'я особового складу; попередження виникнення і розповсюдження захворювань; своєчасного надання медичної допомоги пораненим і хворим, їх лікування, медичної реабілітації і швидкого повернення у стрій. Воно включає: проведення лікувально-евакуаційних заходів, санітарно-протиепідемічних (профілактичних) заходів, організацію медичного захисту особового складу від ЗМУ і несприятливих екологічних чинників; забезпечення військ медичною технікою і майном.

2. Основи управління, обов'язки командира з управління підрозділом

В сучасних умовах розширились просторові межі поля бою, в рази підвищилась швидкоплинність зміни обстановки, суттєво підвищилась роль фактору часу – по суті виникає необхідність майже у реальному часі уточнювати завдання підрозділам та приймати рішення на вогневе ураження противника та проведення маневру.

Успіх у бою в більшості випадків залежить від якості управління підрозділами.

Управління підрозділами – цілеспрямована діяльність командира, його заступників і штабу щодо підтримання постійної бойової готовності підпорядкованих підрозділів, підготовки їх до ведення бою (дій) та керівництво ними під час виконання поставлених завдань. *Головною метою* управління є забезпечення найбільш ефективного використання сил і засобів

для досягнення поставленої мети при найменших втратах людських ресурсів та затратах МтЗ.

Основою управління є рішення командира. Управління повинно бути ефективним, оперативним, безперервним, стійким, прихованим.

Зміст управління полягає у виконанні командиром взводу завдань управління, основними з яких є:

- організація та здійснення заходів щодо підвищення (підтримання) бойової готовності взводу і забезпечення (відновлення) його боєздатності;
- безперервне добування, збирання, вивчення, відображення, аналіз і оцінювання даних обстановки;
- прийняття рішення командиром взводу;
- постановка завдань підлеглим;
- організація і підтримка взаємодії;
- організація і виконання заходів морально-психологічного та всебічного забезпечення;
- практична робота в підпорядкованих підрозділах щодо керівництва безпосередньою підготовкою їх до бою;
- організація контролю виконання поставлених завдань під час бою та інші заходи.

Організаційно-технічну основу управління складає **система управління** – сукупність функціонально і структурно пов'язаних між собою органів управління (командирів), ПУ і засобів управління.

Система управління повинна мати високу бойову готовність, забезпечувати ефективне управління штатними і доданими підрозділами, можливість централізоване і децентралізоване управління, бути надійно захищеною від вогневого та інформаційного впливу противника.

Орган управління – це організаційно-штатний колектив, який складається із посадових осіб, що наділені певними правами і обов'язками з управління підпорядкованими підрозділами. У батальйоні орган управління включає заступників командира та штаб, у роті – заступників командира.

Командир батальйону (роті) очолює орган управління і керує підрозділами особисто та через своїх заступників і штаб. Він зобов'язаний завжди знати положення, характер дій і стан підпорядкованих підрозділів. У вирішальні моменти бою (дій) командир батальйону (роті) повинен перебувати на найважливішому напрямку і вчасно впливати на хід виконання завдання силами та засобами, які є в його розпорядженні.

Основою органу управління батальйону є штаб. Організатором роботи штабу є начальник штабу, він особисто відповідає за виконання всіх покладених на штаб завдань.

Пункт управління – це спеціально обладнане та оснащене технічними засобами місце, з якого здійснюється управління підрозділами під час підготовки бою (дій) та у ході його ведення. В батальйоні (роті) створюється кСП.

Командно-спостережний пункт повинен бути мобільним, мати надійний зв'язок і забезпечувати безперервне управління підрозділами в будь-якій обстановці на місці та під час руху. Він розгортається в місцях, які забезпечують найкраще спостереження за місцевістю, противником, діями своїх підрозділів і сусідів, при цьому повинні враховуватися захисні і маскувальні властивості місцевості, положення і характер імовірних дій противника, особливості застосування своїх підрозділів і сусідів. Як правило, ксП розташовується на напрямку зосередження основних зусиль, але осторонь від об'єктів, по яких противник може нанести вогневе ураження. В батальйоні (роті) передбачається декілька місць розгортання ксП.

На ксП батальйону (роті) разом з командиром, як правило, знаходяться командири доданих підрозділів. На ксП підрозділу першого ешелону можуть також розміщуватись артилерійський коректувальник і авіаційний навідник.

Для управління підрозділами у найбільш відповідальні періоди бою (дій) командир батальйону може висуватися в бойові порядки підрозділів першого ешелону, для чого там розгортається сП.

Переміщення ксП здійснюється тільки з дозволу старшого командира і проводиться організовано і приховано. Воно не повинно співпадати з вирішальними подіями в ході виконання завдання. Про зміну місця розташування ксП оповіщаються командири підлеглих, взаємодіючих підрозділів, сусіди.

У разі виходу з ладу ксП батальйону (роті) управління здійснюється з ксП однієї з рот (взводів). Командир, який прийняв на себе командування, доповідає про це старшому командирі, повідомляє підлеглим, взаємодіючим підрозділам та сусідам.

Командир взводу управляє діями підлеглих з КСП, який розгортається у бойовому порядку підрозділу у фортифікаційній споруді або у бойовій машині на місцевості, де забезпечується найкраще спостереження за противником, діями своїх підрозділів, сусідів і місцевістю, безперервне управління взводом, а також ускладнюється його виявлення і ураження. На командно-спостережному пункті взводу розміщуються командир взводу, а також група управління і вогневої підтримки. Командир відділення завжди перебуває з відділенням.

Засоби управління включають засоби зв'язку і засоби автоматизації управління.

Засоби зв'язку призначені для забезпечення обміну інформацією в системі управління військами. У батальйоні (роті) для управління застосовуються радіо-, проводові, рухомі і сигнальні засоби зв'язку.

Радіозасоби є найважливішими, а інколи єдиними засобами, які здатні забезпечити управління підрозділами. Під час бою (дій) всі команди по радіо передаються з використанням переговорних таблиць, при цьому найменування підрозділів і посади командирів вказуються позивними, а пункти місцевості умовними (кодованими) найменуваннями.

Проводові засоби зв'язку застосовуються самостійно та в комплексі з радіозасобами під час розташування батальйону на місці, у вихідному районі і в обороні.

Рухомі засоби зв'язку застосовуються в усіх видах бою (дій), а також під час переміщення і розташування підрозділів на місці.

Сигнальні засоби зв'язку застосовуються для передачі команд, сигналів оповіщення, розпізнавання, управління і взаємодії.

Засоби автоматизації управління призначені для підвищення ефективності управління підрозділами. У батальйоні (роті) електронно-обчислювальні машини різних типів забезпечують інформаційний обмін між ксП батальйону (роті), підлеглими підрозділами і ПУ старшого командира; автоматизацію передачі сигналів і команд; скорочення часу збору, обробки і передачі даних обстановки; відображення і документування інформації.

Для управління підрозділами і вогнем старшим командиром призначаються єдині **орієнтири, сигнали, умовні назви та позивні**. Змінювати їх забороняється. У разі потреби командир взводу (відділення, танка) може додатково призначати свої орієнтири і сигнали. Під час доповідей старшому командирі і підтриманні взаємодії використовуються тільки ті орієнтири, що визначені ним.

В якості орієнтирів обираються найбільш стійкі до руйнування місцеві предмети, які добре видно у будь-який час доби. Орієнтири нумеруються по рубежах від себе убік противника починаючи з правого флангу на кожному з них. Один з орієнтирів призначається основним.

Для забезпечення управління, крім того, кодуються топографічні карти (схеми, фотознімки) і місцеві предмети, до командирів підрозділів (екіпажів бойових машин) доводяться радіодані, а на ОВТ наносяться позначки й умовні номери.

Управління підрозділами здійснюється командами (сигналами), що подаються голосом, передаються засобами зв'язку та особистим прикладом. Усередині БМП (БТР), танка використовується переговорний пристрій.

Командир взводу управляє діями підлеглих з КСП, який розгортається у бойовому порядку підрозділу у фортифікаційній споруді або у бойовій машині на місцевості, де забезпечується найкраще спостереження за противником, діями своїх підрозділів, сусідів і місцевістю, безперервне управління взводом, а також ускладнюється його виявлення і ураження. Командир відділення завжди перебуває з відділенням.

Оповіщення підрозділів про повітряного противника, безпосередню загрозу і початок застосування противником засобів ураження, у тому числі ЗМУ, а також про РХБ зараження здійснюється єдиними і постійнодіючими сигналами оповіщення, вони доводяться до всього особового складу. Командир взводу (відділення, танка) повинен завчасно визначити порядок дій підлеглих за сигналами оповіщення.

Підрозділи виконують команди (сигнали) тільки свого безпосереднього командира і циркулярні сигнали управління і оповіщення. Команди (сигнали) повинні подаватися до одержання відповіді (відклику) або початку їх виконання.

Під час управління підрозділами (підлеглими) за допомогою сигналів необхідно пам'ятати, що сигнальні засоби демаскують місце розташування командира.

3. Робота командира підрозділу з організації бою. Організація управління в ході бою.

В сучасних умовах значно збільшився обсяг завдань які повинен вирішувати командир при **підготовці дій взводу**, а час необхідний для цього суттєво зменшився. Разом з тим для прийняття обґрунтованого рішення необхідно оцінювати все більшу кількість елементів бойової обстановки. Тому командир повинен мати глибокі теоретичні знання, уміти швидко орієнтуватися в складній обстановці яка постійно змінюється.

Підготовка бою (дій) розпочинається з отриманням бойового наказу (розпорядження) або орієнтування старшого командира про майбутні дії і продовжується впродовж усього періоду часу, відведеного на приведення підрозділу в готовність до виконання завдання.

Підготовка бою (дій) включає: організацію бою (дій); підготовку підрозділу до застосування; практичну роботу командира в підлеглих підрозділах та інші заходи.

Порядок роботи командира взводу (відділення, танка) з підготовки бою (дій) залежить від конкретної обстановки, отриманого завдання і наявності часу.

З отриманням бойового наказу (розпорядження) командир взводу приступає до **організації бою (дій)**, в ході якої: усвідомлює завдання; оцінює обстановку; приймає рішення; проводить рекогносцировку; віддає бойовий наказ; організовує взаємодію, управління, бойове забезпечення та виконання заходів інших видів всебічного забезпечення бою (дій).

Основні заходи з організації бою (дій) командир взводу проводить, як правило, на місцевості, а якщо це неможливо – по карті (схемі, на макеті місцевості). У цьому випадку бойові завдання підлеглим і питання взаємодії уточнюються на місцевості в період зайняття ними позицій (висування до визначених рубежів), а при діях у похідній охороні і в розвідці – з виявленням противника.

Усвідомлення завдання полягає у вивченні завдання, поставленого старшим командиром, з якого командир повинен зрозуміти: вид і мету майбутніх дій; замисел старшого командира (особливо порядок розгрому противника); завдання роти і взводу; завдання, які виконуються силами і засобами старшого командира на напрямку дій взводу; завдання сусідів,

порядок взаємодії з ними; час готовності до виконання завдання та інші питання.

На основі усвідомлення завдання командир взводу робить висновки про: місце і роль взводу у завданні, яке виконує рота; об'єкти (цілі), які необхідно урадити засобами взводу; скільки часу є на підготовку бою та інше.

За результатами усвідомлення отриманого завдання командир визначає першочергові заходи, які необхідно виконати для найшвидшої підготовки взводу, проводить розрахунок часу і віддає вказівки, в яких зазначає: до яких дій бути готовим; терміни, обсяг і порядок підготовки особового складу, озброєння і військової техніки до бою.

Екіпажам бойових машин додатково вказуються: вид і обсяг технічного обслуговування; заходи підвищення захищеності і прохідності техніки; порядок дозаправки машин пально-мастильними матеріалами (ПММ), місцезнаходження пункту заправки.

Оцінювання обстановки полягає у вивченні і аналізі чинників і умов, які впливають на виконання отриманого завдання і включає оцінку: противника (склад, стан, положення, можливий характер дій, місця розташування вогневих засобів); своїх підрозділів і доданих засобів (стан, забезпеченість, можливості); сусідів (склад, положення, характер дій, умови взаємодії); місцевості (характер, захисні і маскувальні властивості, умови спостереження і ведення вогню, зручні підступи і напрямки руху, загородження і перешкоди, наявність матеріалів для виконання інженерних робіт, радіаційну, хімічну та біологічну (РХБ) обстановку. Крім того, командир повинен врахувати стан погоди, пору року, час доби та інші чинники, які впливають на підготовку і ведення бою (дій), а також відношення місцевого населення до своїх військ і противника.

В результаті оцінювання обстановки командир взводу: робить висновки про сили противника, які очікуються перед фронтом дій взводу, його сильні і слабкі сторони, можливе співвідношення сил і засобів; намічає бойовий порядок взводу, бойові завдання відділенням (танкам), доданим підрозділам і вогневим засобам; коли і з ким організувати взаємодію; порядок маскування і використання захисних властивостей місцевості та інше.

Приймаючи рішення командир взводу визначає: спосіб виконання отриманого завдання; бойові завдання відділенням (танкам) і доданим підрозділам та вогневим засобам.

У способі виконання отриманого завдання командир встановлює: на чому зосередити основні зусилля; порядок нанесення ураження противнику; який маневр застосувати; побудову бойового (похідного) порядку; заходи щодо введення противника в оману.

Під час визначення порядку ураження противника командир взводу здійснює **організацію вогню підрозділу**, в ході чого він повинен: вивчити вказані старшим командиром орієнтири і сигнали, (при необхідності призначити додаткові); оцінити вплив умов ведення бою (дій) на виконання вогневих завдань; вибрати місця вогневих позицій; віддати вказівки щодо

підготовки вихідних даних для стрільби; організувати підготовку озброєння до бойового застосування. Також він може встановлювати обмеження на застосування засобів ураження.

Рекогносцировка полягає у візуальному вивченні противника і місцевості перед фронтом (у районі) дій підрозділу. На рекогносцировку командир взводу залучає командирів відділень (танків), а в окремих випадках механіків-водіїв (водіїв) і навідників-операторів (навідників кулеметів) бойових машин. Під час її проведення командир на місцевості вказує (призначає) орієнтири; положення противника (можливий напрямок його дій), місця розташування його вогневих засобів; уточнює завдання відділенням (танкам), доданим підрозділам і вогневим засобам та інші питання, які пов'язані з використанням місцевості в бою (місця позицій відділень, вогневих позицій БМП, БТР, танків та інших вогневих засобів, загороджень і проходів у них, маршрути висування підрозділів і місця спішування особового складу).

Бойові завдання підпорядкованим підрозділам ставляться бойовим наказом (у бою – бойовим розпорядженням), який віддається голосом або доводиться технічними засобами зв'язку, а також встановленими сигналами. Бойовий наказ (бойове розпорядження) повинен викладатися коротко і зрозуміло.

У бойовому наказі командир взводу вказує:

у першому пункті – стислі висновки із оцінки противника (склад, положення, характер можливих дій противника, місця розташування його вогневих засобів);

у другому пункті – завдання, які виконуються силами і засобами старшого командира (начальника) в інтересах дій підрозділу, а також завдання сусідів;

у третьому пункті – бойове завдання взводу та порядок його виконання;

у четвертому пункті (після слова “наказую”) – бойові завдання відділенням (танкам), доданим підрозділам і вогневим засобам, а також елементам бойового порядку (групам), що створюються;

у п'ятому пункті – витрата ракет і боєприпасів на виконання бойового завдання;

у шостому пункті – час готовності підрозділу до бою (дій);

у сьомому пункті – своє місце і заступника.

У бойовому розпорядженні командир вказує: відомості про противника; об'єкти і цілі на напрямку дій підрозділу, які уражаються засобами старшого командира; бойові завдання підпорядкованим підрозділам та доданим силам і засобам. У разі потреби у бойовому розпорядженні можуть бути вказані й інші дані.

Взаємодія організовується за етапами виконання отриманого завдання, напрямками дій, по рубежах і часу. Під час організації взаємодії командир зобов'язаний: довести (уточнити) сигнали оповіщення, управління, взаємодії та цілевказання, порядок дій за ними; узгодити за місцем, часом і способами виконання завдань дії штатних і доданих підрозділів та вогневих засобів;

домогтися єдиного і правильного розуміння всіма командирами бойового завдання і способів його виконання; довести порядок і способи взаємного розпізнавання і позначення свого положення. При наявності часу з підрозділами практично відпрацьовується порядок спільних дій.

Організовуючи управління командир доводить (уточнює): місце і час розгортання командно-спостережного пункту (КСП) взводу, своє місце в бойовому (похідному) порядку; способи доведення сигналів управління та оповіщення, порядок спостереження за сигналами старшого командира; радіодані і порядок використання засобів зв'язку під час підготовки і в ході ведення бою (дій); способи і терміни надання доповідей; порядок цілевказання і коректування вогню.

Під час організації взаємодії та управління в інтересах організації вогню командир узгоджує зусилля штатних і доданих вогневих засобів щодо виконання вогневих завдань і знищення найважливіших цілей противника; визначає порядок коректування результатів стрільби і цілевказання; встановлює (уточнює) сигнали (команди) на відкриття, перенесення і припинення вогню.

Організація всебічного забезпечення бою (дій) включає підготовку та проведення заходів бойового забезпечення та виконання заходів інших видів всебічного забезпечення. У вказівках командир взводу визначає: завдання з розвідки, охорони, тактичного маскування, інженерного забезпечення, РХБ захисту, захисту від ВТЗ противника; сили і засоби, що залучаються; порядок виконання заходів з морально-психологічного, технічного, тилового і медичного забезпечення; час, місце і порядок поповнення запасів боєприпасів та інших матеріальних засобів; місцезнаходження пункту боєпостачання і медичного поста роти.

В ході організації бою (дій) відпрацьовуються **бойові документи**. Своє рішення командир взводу оформляє на робочій карті. Для оборонного бою, крім того, він відпрацьовує схему опорного пункту взводу, а командир механізованого відділення (танка) – картку вогню механізованого відділення (танка).

Підготовка підрозділу до застосування починається з отриманням бойового завдання та здійснюється одночасно з організацією бою (дій). Вона полягає у підготовці особового складу, озброєння, техніки і майна до майбутніх дій і включає: розподіл за відділеннями (екіпажами) і розміщення на посадах особового складу, що прибув; доукомплектування підрозділів озброєнням, технікою, іншим майном і засобами; поповнення боєкомплекту, дозакраплення техніки ПММ; розміщення (укладку) матеріально-технічних засобів на визначенні місця (техніку); технічне обслуговування і підготовку озброєння і військової техніки (ОВТ) до бойового застосування.

При необхідності і за наявності часу з підрозділами проводиться бойове злагодження, а з особовим складом заняття з бойової підготовки відповідно характеру майбутніх дій і заходи підвищення морально-психологічної стійкості.

Практична робота командира в підлеглих підрозділах з контролю виконання поставлених завдань і надання допомоги проводиться з метою своєчасної та повної підготовки до ведення бою (дій). Командир повинен перевірити: знання особовим складом своїх завдань, способів і порядку їх виконання, сигналів оповіщення, управління, взаємодії і порядку дій за ними; якість виконання заходів з підготовки ОВТ до застосування; екіпірування особового складу, забезпеченість боєприпасами та іншими матеріальними засобами. Недоліки, які виявлені під час роботи, усуваються на місці.

Командир надає допомогу підлеглим у завершенні підготовки до бою (дій) і у встановлений час доповідає старшому командирі про готовність підрозділу до виконання бойового завдання.

У випадку якщо особовий склад, озброєння або військова техніка не готові до виконання завдання, командир зобов'язаний вчасно доповісти про це старшому командирі.

Командир відділення (танка) з отриманням бойового завдання повинен: зрозуміти завдання взводу, відділення (танка) і сусідів, порядок і терміни його виконання, час готовності до дій; з'ясувати де противник і що він робить, місця розташування його вогневих засобів; вивчити місцевість, її захисні і маскувальні властивості, прохідність, умови спостереження і ведення вогню; врахувати стан погоди, час доби та інші чинники, які впливають на виконання завдання; визначити порядок дій відділення (екіпажа танка) і завдання особовому складу; провести бойовий розрахунок; віддати бойовий наказ.

При проведенні бойового розрахунку командир відділення повинен: визначити склад бойових груп та їх старших, місця в бойовому порядку і порядок розміщення в БМП (БТР), призначити спостерігача і зв'язківця, за необхідності направляючого.

У бойовому наказі при постановці завдань особовому складу командир механізованого відділення (танка) повинен вказати місце і завдання кожного військовослужбовця, визначити порядок спостереження і ведення вогню. Під час дій механізованого відділення у складі бойових груп командир повинен поставити завдання кожній групі і довести порядок взаємної підтримки. Крім того, командир відділення (танка) у бойовому наказі доводить сигнали взаємодії, управління, оповіщення і порядок дій за ними.

Після віддання бойового наказу командир відділення (танка) організовує підготовку відділення (танка) до виконання завдання, особисто перевіряє виконання встановлених робіт і доповідає командирі взводу про готовність до бою (дій).

ЗАКІНЧЕННЯ

В лекції, що ви прослухали, розглянуті загальнотеоретичні питання щодо організації і ведення загальновійськового бою. Глибоке порозуміння цих питань надає можливість філософського осмислення складних і взаємно пов'язаних між собою процесів, які супроводжують сучасний загальновійськовий бій.

Необхідно пам'ятати, що, завдяки бурхливому розвитку науки і техніки, на озброєння підрозділів надходять нові, більш сучасні, зразки зброї, в зв'язку з цим безупинно удосконалюються і способи ведення бою.

Пошук нових, розробка й опанування більш досконалих способів застосування озброєння і бойової техніки, ведення бойових дій повинні стати найважливішим обов'язком усіх посадових осіб. Це вимагає творчого підходу до вивчення теорії сучасного бою, до оволодіння мистецтвом застосування теоретичних положень на практиці, диктує необхідність працювати з передбаченням, невпинно удосконалювати тактику ведення сучасного бою.

Лекцію розробив
старший викладач кафедри
загальновійськових дисциплін

Геннадій ЗМІВСЬКИЙ

Лекція обговорена і схвалена
на засіданні кафедри,
протокол № _____
від « _____ » _____ 20__ р.